

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

387461 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Son Servera (162a/2020)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 22 de juliol de 2021, i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Son Servera, en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

D'acord amb l'article 48.5 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, «els projectes de ruta senderista s'han de subjectar a avaluació ambiental, i si la ruta discorre per espais naturals protegits s'haurà de sol·licitar també l'informe preceptiu que contempla l'article 21 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)».

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com a una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i seguir el procediment establert a la secció 2a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. S'han de complir també les prescripcions de l'article 21 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que li siguin d'aplicació.

2. Descripció i ubicació del projecte

El projecte pretén la creació de quatre rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorr íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Son Servera, amb una longitud total de 21,14 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL). Els recorreguts de les quatre rutes serà el següent:

- Ruta 1 (8,34 km): El recorregut s'inicia a Coll Baix, just després d'ascendir pel Camí de Sant Jordi, des d'aquí descendeix fins al camp de golf de Costa des Pins i avança per la Platja de sa Marjal per a posteriorment travessar el tram urbà que formen Port Vell, i Port Verd. Des d'aquí avança per uns camins que ha recuperat l'ajuntament de Son Servera cap a Corp Vell i el Camí de son Corp. Travessa la carretera Ma- 4023 pel pont i enllaça amb la Via Verda a Son Servera.
- Ruta 2 (2,33 km): Discorr íntegrament pel traçat de la Via Verda.
- Ruta 3 (6,77 km): El recorregut s'inicia a Can Dongo i es dirigeix cap al sud per una sèrie de senderes que recorren límits de finques i parcel·les en la zona coneguda com Es Fornets i el Puig d'Argelagar fins a les cases de Son Xerubí. Pel camí del mateix nom enllaça amb la Via Verda a Can Figuera, amb qui comparteix recorregut fins a arribar a Son Servera.
- Ruta 4 (3,7 km): Surt de Son Servera per la Via Verda i enllaça amb la carretera Ma-4026, per on avança per la zona convertida en zona de vianants fins a Cala Millor, on finalitza el recorregut en el límit del terme municipal.

L'execució del projecte no suposa cap mena d'obra ni pavimentació dels camins afectats, i tant els costos derivats de la senyalització, que es basarà en el manual de senyalització per a senderes PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Son Servera. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

3. Avaluació dels efectes previsibles

D'acord amb el document ambiental, es preveuen els impactes següents, en relació amb les fases d'obres i funcionament del projecte:

Durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de

renou a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...).

Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

L'òrgan ambiental ha realitzat les consultes següents:

- Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics.
- Servei d'Aigües Superficials, de la DG de Recursos Hídrics.
- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.
- DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Servei d'Ordenació del Territori i Urbanisme, de la DG de Territori i Paisatge.
- Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge.
- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.
- DG de Mobilitat i Transport Terrestre, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.

En el moment de redactar el present informe, es disposa dels següents informes de les administracions previsiblement afectades:

- El Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge, amb data 27 d'abril de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

L'execució de les rutes proposades a la documentació que va entrar a aquesta DGTP el 27 d'abril de 2021, així com la que va entrar el 13 de gener de 2021, relativa a l'expedient de tramitació ambiental, per al projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, t.m. Son Servera, estan subjectes a l'autorització prèvia d'aquesta Direcció General de Territori i Paisatge, essent necessari informe preceptiu i vinculant per part de la Demarcació de Costes en Illes Balears pel que fa a les construccions i instal·lacions situades a ZST.

- La DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, amb data 4 de maig de 2021, va informar el següent:

Es posa de manifest que les quatre rutes proposades no es troben afectades ni per risc d'inundació, ni per cap risc dels definits al RD 840/2015, de 21 de setembre, pel qual s'aproven mesures de control dels riscos inherents als accidents greus en els quals intervenen substàncies perilloses. Al llarg de les rutes existeixen zones amb risc d'incendi forestal, però no suposen impediment al projecte.

- El Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 13 de maig de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Inform FAVORABLEMENT sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, TM Son Servera amb la recomanació anteriorment esmentada d'informar els senderistes sobre l'estat de protecció de la tortuga mediterrània i les seves implicacions.

- El Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 17 de maig de 2021, va informar el següent:

El projecte està situat a fora de la xarxa natura 2000. Per tot això, no es considera preceptiva l'avaluació de les repercussions ambientals del projecte.

- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, amb data 17 de maig de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

S'informa favorablement el projecte de l'assumpte. En cas que es procedeixi a la reobertura de la línia ferroviària Manacor-Artà, l'Ajuntament de Son Servera haurà d'estudiar rutes senderistes alternatives que no discorren per la futura plataforma ferroviària.

- La Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca, amb data 24 de maig de 2021, va informar el següent:

El present projecte no suposa cap nova intervenció sobre el territori als efectes d'obertura de nous camins públics, però sí que defineixen uns determinats usos, els quals sembla que seran complementaris als existents. S'ha de tenir en compte que en alguns casos discorren per vials de sòl urbà. Dins l'apartat 2.4.1 del document ambiental, s'indica que no es preveu cap afecció sobre espais naturals protegits, malgrat una part de la RUTA-1 (Coll Baix-Camí de Sant Jordi-Golf Costa des Pins), es troba dins zona ANEI-17, de la Llei 1/91 d'Espais Naturals. Dins l'apartat 2.4.2 es defineixen les zones APR, les quals són Sòl Rústic Protegit, afectades per part de les rutes 1,2 i 3.

- La Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca, amb data 24 de maig de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Consultades de nou les bases de dades patrimonials constatem que el nou traçat i la seva senyalització no afecten espais patrimonials i per tant no caldrà determinar cauteles al respecte.

- El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, amb data 4 de juny de 2021, va informar el següent:

Aquestes rutes podrien donar lloc a efectes sobre el medi, sobretot erosió i pressió humana. S'ha de tenir en compte l'experiència de la ruta de pedra en sec per tal de prevenir les possibles conseqüències negatives que puguin tenir.

Tot i que, de partida, no s'estableixen nous refugis, albergs, o hotels, s'hauria de tenir en compte que segurament aquesta ruta comportarà la necessitat d'ubicar noves infraestructures d'aquest tipus, o redefinir d'existents per convertir-se en part de la ruta. S'haurien d'establir uns mínims que han de complir aquestes instal·lacions quant a sostenibilitat i d'altres aspectes, donant compliment a l'establert a la Llei 10/2019 entre d'altres. En definitiva, la ruta no ha de servir per augmentar el nombre de turistes, sinó per fer un canvi de model, i això s'ha de marcar des d'un principi, més tendint cap a una remodelació de llocs d'estança, que cap a la construcció de noves infraestructures.

En aquest moment el Consell de Mallorca està elaborant la «Ruta dels Fars», que partirà del municipi d'Artà fins a Calvià. S'haurien de coordinar les rutes senderistes amb la ruta dels fars i la ja existent Artà-Lluc.

Hauria d'haver-hi un treball complementari per incorporar molt d'altres rutes senderistes que pot oferir el municipi i que no estan contemplades en aquest projecte.

- La DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, amb data 9 de juny de 2021, va informar el següent:

En aplicació de l'aprovació definitiva del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca (PIAT), s'ha de tenir en compte l'article 34 quant als condicionants establerts per a l'execució de la xarxa de rutes senderistes, així com tots els articles i punts que li siguin d'aplicació.

Es conclou que:

La proposta no contradiu la normativa sectorial turística en vigor, i es pot emetre informe favorable.

- El Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 18 de juny de 2021, va informar el següent:

En referència a la consulta i petició d'informe en relació amb el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, TM Son Servera, informar que el projecte no es troba dins àmbit del nou PORN de Llevant ni dins cap Espai Natural Protegit.

- El Coordinador de Pedra en Sec i Senderisme - Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca -, amb data 22 de juny de 2021, va informar el següent:

El tècnic que subscriu INFORMA FAVORABLEMENT el Projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes en el municipi de Son Servera, condicionat a la retirada del projecte del traçat de la ruta 3 coincident amb la Ruta Artà-Lluc atès que són competència del Consell de Mallorca.

Pel que fa al procediment a seguir per a la creació i senyalització de la resta de rutes que no coincideixen amb la Ruta Artà-Lluc es recorda que, d'acord amb la Llei 13/2018 l'Ajuntament de Son Servera ha de presentar davant el Consell de Mallorca el projecte de ruta senderista ja aprovat, i que la senyalització i execució de les obres de la ruta senderista no es podran iniciar fins que no es disposi de l'homologació provisional emesa pel Consell de Mallorca.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i no es preveu que el projecte pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del projecte: El projecte pretén la creació de quatre rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorren íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Son Servera, amb una longitud total de 21,14 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL).

L'execució del projecte no suposa cap mena d'obra ni pavimentació dels camins afectats, i tant els costos derivats de la senyalització, que es basarà en el manual de senyalització per a senderes PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Son Servera.

Segons el document ambiental, l'ús d'aquests senders serà compatible amb l'ús actual de la Via Verda. Així mateix, i en cas que en un futur es recuperés l'ús ferroviari Manacor – Artà - Cala Ratjada, es cercaria una alternativa a les senderes, garantint així la compatibilitat del projecte amb els usos actuals i futurs de la infraestructura ferroviària.

2. Ubicació del projecte: Els recorreguts de les quatre rutes serà el següent:

- Ruta 1 (8,34 km): El recorregut s'inicia a Coll Baix, just després d'ascendir pel Camí de Sant Jordi, des d'aquí descendeix fins al camp de golf de Costa des Pins i avança per la Platja de sa Marjal per a posteriorment travessar el tram urbà que formen Port Vell, i Port Verd. Des d'aquí avança per uns camins que ha recuperat l'ajuntament de Son Servera cap a Corp Vell i el Camí de son Corp. Travessa la carretera Ma- 4023 pel pont i enllaça amb la Via Verda a Son Servera.
- Ruta 2 (2,33 km): Discorre íntegrament pel traçat de la Via Verda.
- Ruta 3 (6,77 km): El recorregut s'inicia a Can Dongo i es dirigeix cap al sud per una sèrie de senderes que recorren límits de finques i parcel·les en la zona coneguda com Es Fornets i el Puig d'Argelagar fins a les cases de Son Xerubí. Pel camí del mateix nom enllaça amb la Via Verda a Can Figuera, amb qui comparteix recorregut fins a arribar a Son Servera.
- Ruta 4 (3,7 km): Surt de Son Servera per la Via Verda i enllaça amb la carretera Ma-4026, per on avança per la zona convertida en zona de vianants fins a Cala Millor, on finalitza el recorregut en el límit del terme municipal.

D'acord amb el PTM, la zona d'estudi es troba qualificada majoritàriament com a Sòl Rústic General (SRG), tot i que alguns dels trams de les diferents rutes es trobarien damunt sòl qualificat com a Àrea de Transició (AT) Harmonització, Àrea d'Interès Agrari (AIA) Extensiva Oliverar, Àrees de desenvolupament: Sòl Urbà i Urbanitzable, i ANEI. L'àmbit d'actuació del projecte es situa íntegrament dins la Unitat de Paisatge 6 (UP-6) «Llevant».

Tant la ruta 1, com la ruta 4, travessen parcialment per zona de Domini Públic Maritimoterrestre (DPMT). D'altra banda, cap de les rutes que integren el projecte travessa espais Xarxa Natura 2000, tot i que als voltants dels trams costaners de les rutes 1 i 4, trobam el LIC ESZZ16002 «Canal de Menorca», de competència estatal. Així mateix, a excepció de la ruta 4, totes les altres rutes es veuen afectades en algun dels seus trams per àrees de prevenció de riscos (APR) d'inundació, d'erosió d'esllavissament, i d'incendis.

Totes les rutes discorren parcialment per zones de protecció de l'entorn de línies ferroviàries, a excepció de la ruta 2, que hi discorre íntegrament. Aquestes zones de protecció de l'entorn de línies ferroviàries són coincidents amb el traçat de la via verda.

Segons el Servei de Protecció d'Espècies, l'espècie que es pot veure més afectada per la presència d'un nombre elevat de persones a les rutes projectades és la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*).

D'acord amb el document ambiental, al llarg de les rutes projectades es troben els següents llocs d'interès:

- Ruta 1: Coll Baix, platja de sa Marjal i Son Servera (final ruta).
- Ruta 2: Son Servera (inici ruta).
- Ruta 3: Son Xerubí, enllaç amb Via Verda i Son Servera (final ruta).
- Ruta 4: Son Servera (inici ruta) i Cala Millor.

3. Característiques del potencial impacte: D'acord amb el document ambiental, durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de renou a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació

de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...). Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

Conclusions de l'informe d'impacte ambiental

Primer: No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el «Proyecto de diseño, ejecución y mantenimiento de rutas senderistas en el municipio de Son Servera», atès que es preveu que no pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, sempre que es compleixin les mesures proposades en el document ambiental, signat per la Sra. Neus Lliteras Reche, geògrafa, i per la Sra. Ana Delgado Núñez, ambientòloga, amb data març de 2021, de la consultora GEST AMBIENTAL, i les condicions següents:

1. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció.
2. Les rutes no podran discórrer pel traçat del tren d'Artà. En cas de dissenyar-se alternatives, es valorarà si s'han de sotmetre a avaluació ambiental. Tot i això sense perjudici del manteniment provisional de la via verda.
3. S'hauran d'incorporar fites identificatives de la ubicació exacta a cada una de les rutes, les quals hauran de ser informades als serveis d'emergència per al seu coneixement i anàlisi de les vies d'accés.
4. La publicitat i la senyalització de totes les rutes haurà d'incloure informació sobre l'estat de protecció de la tortuga mediterrània (Testudo hermanni), així com sobre la prohibició de la seva tinença, transport i molèsties intencionades.
5. Els cartells de senyalització hauran d'incorporar també informació relativa a l'elevat risc d'incendi existent, especialment a les rutes que recorren dins terreny forestal, així com les prohibicions establertes a la normativa en relació amb l'ús del foc.
6. Els bancals i parets seques que puguin existir al llarg de les rutes s'han de mantenir en bon estat de conservació, especialment en aquells trams afectats per APR d'erosió o d'esllavissament.

Així mateix, es recorda que:

- Abans d'iniciar les obres, respecte de les rutes 1 i 4, s'haurà de disposar d'autorització de la Direcció General de Territori i Paisatge, essent necessari informe preceptiu i vinculant per part de la Demarcació de Costes en Illes Balears pel que fa a les construccions i instal·lacions situades a ZST.
- La creació de les noves rutes senderistes haurà de complir amb el procediment previst a l'art. 54 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, i amb els articles d'aquesta normativa que li siguin d'aplicació.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta Resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, 22 de juliol de 2021

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

